

*Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2008
5. volební období*

293.

USNESENÍ

*výboru pro evropské záležitosti
z 39. schůze konané dne 3. října 2008*

k Návrhu nařízení Rady, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor pro zemědělce v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

k Návrhu nařízení Rady o úpravách ve společné zemědělské politice prostřednictvím změn nařízení (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008 a (ES) č./2008

k Návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)

k Návrhu rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 2006/144/ES o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 – 2013) /kód dokumentu 9656/08, KOM(2008) 306 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace náměstka ministra zemědělství Ing. Stanislava Kozáka, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Josefa Šenfelda a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Rudolf Kufa v. r.
ověřovatel výboru

Josef Šenfeld v. r.
zpravodaj výboru

Petr Krill v. r.
místopředseda výboru

DOKUMENT 9656/08

Návrh nařízení Rady, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor pro zemědělce v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

Návrh nařízení Rady o úpravách ve společné zemědělské politice prostřednictvím změn nařízení (ES) č. 320/2006, (ES) č. 1234/2007, (ES) č. 3/2008 a (ES) č. /2008

Návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)

Návrh rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 2006/144/ES o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 – 2013)

KOM(2008) 306 v konečném znění, kód Rady 9656/08

Interinstitucionální spis 2008/0103/CNS

Interinstitucionální spis 2008/0104/CNS

Interinstitucionální spis 2008/0105/CNS

Interinstitucionální spis 2008/0106/CNS

- **Právní základ:**
Článek 36, 37 a článek 299 odst. 2 Smlouvy ES.
- **Datum zaslání Radě EU:**
20. 5. 2008
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
28. 5. 2008
- **Datum projednání ve VEZ:**
25. 6. 2008 (1. kolo)
- **Procedura:**
Konzultační.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 5. 6. 2008, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 26. 6. 2008 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

Návrhy jsou v souladu s principem subsidiarity.

- **Odůvodnění a předmět:**

Evropská komise dne 20. května 2008 předložila legislativní návrhy „kontroly stavu“ společné zemědělské politiky. Tyto návrhy navazují na dokument „*Sdělení Komise – Příprava na kontrolu stavu reformy společné zemědělské politiky*“ (kód Rady 15351/07), který Komise představila v listopadu 2007 a ve kterém provedla vyhodnocení fungování společné zemědělské politiky (SZP). („*Sdělení Komise*“ bylo projednáno na jednání VEZ dne 21. února 2008 a bylo k němu přijato usnesení č. 216). Uvedené „*Sdělení Komise*“ se stalo základem pro diskusi v rámci technické prověrky funkčnosti SZP tzv. „Health Check“ o tom, jak současná společná zemědělská politika funguje po reformách provedených v roce 2003 a v následujících letech a jak má být zlepšeno fungování současné podoby SZP.

Na zasedání Rady ministrů pro zemědělství a rybolov dne 17. března 2008 byly přijaty politické závěry ke „*Sdělení Komise*“ (ČR a Lotyšsko se zdržely hlasování, ostatní členské státy hlasovaly pro.). Schválené politické závěry, stanovisko Evropského parlamentu ke sdělení Komise a výsledky diskuse se staly podkladem pro další práci Komise, která vyústila v předložení legislativních návrhů na úpravu SZP. Cílem návrhů je zefektivnit SZP po reformách z roku 2003.

- **Obsah a dopad:**

Právní návrhy úpravu SZP se týkají tří základních nařízení a jednoho rozhodnutí:

- nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce;
- nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů);
- nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV);
- rozhodnutí Rady, kterým se mění rozhodnutí 2006/144/ES o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007 – 2013).

Tyto návrhy nepředstavují zásadní reformu SZP, ale mají přispět k dalšímu rozvoji společné zemědělské politiky. Jejich cílem je též zjednodušit a zmodernizovat společnou zemědělskou politiku a poskytnout zemědělcům nástroje, které jim umožní lépe reagovat na nové výzvy a příležitosti, které stojí před evropským zemědělstvím, včetně změny klimatu, potřeby lepšího vodního hospodářství a ochrany biologické rozmanitosti.

V rámci celé řady opatření Komise navrhuje:

- ***Zrušení vynětí půdy z produkce (set-aside)***
Komise navrhuje zrušit požadavek, aby producenti na orné půdě ponechali 10 procent své půdy ladem. To umožní maximalizovat jejich produkční potenciál.
- ***Postupné ukončení kvót na mléko***

Kvóty na mléko budou postupně ukončeny do dubna 2015. Pro zabezpečení hladkého přechodu navrhuje Komise pět ročních zvýšení kvót o jedno procento mezi hospodářskými lety 2009/10 a 2013/14.

- ***Oddělení podpory***

Reforma společné zemědělské politiky „oddělila“ přímou podporu pro zemědělce, což znamená, že platby již nejsou spojeny s produkcí konkrétního produktu. Některé členské státy se však rozhodly zachovat některé „vázané“ podpory (to je platby spojené s produkcí). Komise nyní navrhuje zrušit zbývající vázané platby a přesunout je do režimu jednotné platby, s výjimkou premií na krávy bez tržní produkce mléka a na kozí a skopové maso, u nichž mohou členské státy ponechat současné úrovně vázaných podpor.

- ***Odstranění historických plateb***

Zemědělci v některých členských státech dostávají podporu vycházející z údaje o tom, co získali během referenčního období. V ostatních zemích se platby poskytují na regionální úrovni na hektar. Komise navrhuje umožnit členským státům přechod na režim paušální sazby.

- ***Rozšíření režimu jednotné platby na plochu***

V současnosti 10 z 12 nových členů EU (mimo Slovinska a Malty) používá zjednodušený režim jednotné platby na plochu. Režim má být ukončen v roce 2010. Komise navrhuje jeho prodloužení do roku 2013.

- ***Podmíněnost***

Podpora zemědělcům je spojena s dodržováním norem týkajících se životního prostředí, dobrých životních podmínek zvířat a kvality potravin. Zemědělci, kteří nedodržují tyto předpisy, se vystavují zkrácení podpory. Tato takzvaná podmíněnost se navrhuje zjednodušit tím, že se odstraní normy, které jsou nerelevantní nebo jsou spojeny s odpovědností zemědělců a dále jsou přidány nové požadavky pro zachování ekologických výhod vynětí půdy z produkce a zlepšení vodního hospodářství.

- ***Pomoc odvětvím se zvláštními problémy***

V současnosti mohou členské státy ponechat podle odvětví 10 % vnitrostátních rozpočtových stropů na přímé platby na opatření v oblasti životního prostředí nebo zlepšení kvality produktů a jejich uvádění na trh v daném odvětví. Komise chce, aby tento nástroj byl pružnější a navrhuje, aby finanční prostředky již nemusely být využity ve stejném odvětví a mohly být použity na pomoc zemědělcům produkujícím mléko, hovězí, kozí a skopové maso ve znevýhodněných regionech. Lze je také použít k podpoře opatření k řízení rizik, jako jsou programy pojištění pro případ přírodních katastrof a vzájemné fondy pro choroby zvířat. Země, kde funguje režim jednotné platby na plochu, by se staly způsobilými pro tento režim.

- ***Přesun finančních prostředků z přímých podpor na rozvoj venkova***

V současnosti všem zemědělcům, kteří získají více než 5 000 EUR v přímé podpoře, jsou jejich platby sníženy o pět procent a peníze přesunuty do rozpočtu pro rozvoj venkova. Komise navrhuje, aby se tato sazba zvýšila na 13 procent do roku 2012. Pro větší zemědělské podniky budou učiněna dodatečná snížení (dodatečná tři procenta pro zemědělské podniky dostávající více než 100 000 EUR

za rok, 6 procent pro podniky s více než 200 000 EUR a 9 procent pro ty podniky, které přijímají více než 300 000 EUR). Takto získané finanční prostředky by členské státy mohly využít na posílení programů v oblasti změny klimatu, obnovitelné energie, vodního hospodářství a biologické rozmanitosti.

Návrh ke změně nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 již nerozděluje krácení plateb na modulaci a degresi, ale navrhuje progresivní modulaci jako jediné krácení plateb v závislosti na celkovém objemu přímých plateb na podnik. Při tom navrhuje zavedení modulace již od roku 2012, kdy staré členské státy dosáhnou modulaci ve výši 13 % a nové členské státy (mimo Bulharska a Rumunska) dosáhnou v rámci postupného zvyšování přímých plateb 90% úrovně. Proto je navržena již 3% modulace, a tím jak staré tak nové ČS dosáhnou stejné úrovně přímých plateb ve výši 87 % v roce 2012.

- ***Intervenční mechanismy***

Opatření týkající se zásobování trhu by neměla oslabovat schopnost zemědělců reagovat na tržní podněty. Komise navrhuje zrušit intervenci pro pšenici tvrdou, rýži a vepřové maso. Pro krmné obiloviny se stanoví nulová intervence. Pro pšenici obecnou, máslo a sušené odstředěné mléko se zavede režim nabídkového řízení.

- ***Omezení plateb***

Členské státy by měly uplatnit minimální platbu 250 EUR na zemědělský podnik nebo na minimální plochu 1 hektaru nebo oboje.

- ***Ostatní opatření***

V řadě malých režimů podpory proběhne oddělení plateb od produkce a přesun do režimu jednotné platby. U konopí, sušených krmiv, bílkovinných plodin a skořápkového ovoce se tak stane okamžitě. U rýže, brambor určených pro výrobu škrobu a dlouhých lněných vláken proběhne přechodné období. Komise také navrhuje zrušit prémii na energetické plodiny.

- ***Dopad na Českou republiku***

Navrhované úpravy společné zemědělské politiky by v obecné rovině měly vést k vyšší konkurenceschopnosti evropského zemědělství, k zajištění potravinové bezpečnosti a k vytvoření předpokladů, aby se zemědělci mohli lépe přizpůsobovat měnícím se podmínkám na zemědělských trzích.

Některé úpravy SZP mohou nepříznivě ovlivnit české zemědělství. Zejména krácení přímých plateb dle velikosti zemědělského podniku povede ke snížení konkurenceschopnosti českého zemědělství ve srovnání s ostatními členskými státy, neboť velikostní struktura zemědělských podniků v České republice je zcela odlišná od ostatních členských států EU (Průměrná velikost zemědělského podniku v EU činí cca 29 ha, ve Francii cca 42 ha, v Polsku cca 9 ha, ale v ČR 129 ha.). V případě realizace navrhovaného krácení přímých plateb dle velikosti farmy by Česká republika patřila mezi země s nejvyšším objemem finančních prostředků, který bude přesunut z prvního do druhého pilíře společné zemědělské politiky.

Rovněž tak návrh, který umožní členským státům od roku 2010 financovat vybraná opatření, která jsou navrhována v čl. 68 nařízení Rady (ES) 1782/2003 až do výše 10 % celkového objemu přímých plateb z národní obálky pro přímé platby, je pro nové členské státy komplikovaný pro jeho praktickou aplikaci. Návrh je málo flexibilní, neboť neumožňuje členským státům dostatečně pružně reagovat na konkrétní potřeby

v dotčených sektorech či odvětvích, protože pouze 2,5 % alokovaných prostředků může být určeno na zlepšení zemědělské produkce či ošetření citlivých sektorů. Zbývající prostředky je možné využít na nezemědělskou činnost a podporu pojištění.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Lze předpokládat dosažení politické dohody na listopadovém (17. – 18. 11. 2008, případně 28. 11. 2008) či na prosincovém zasedání Rady pro zemědělství a rybolov. Vlastní finalizace legislativních textů a jejich formálního přijetí bude probíhat v první polovině roku 2009, za předsednictví České republiky.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **domnívá se**, že reforma společné zemědělské politiky (SZP) z roku 2003 byla úspěšná, neboť se zvýšila transparentnost a účinnost SZP, zejména se osvědčilo oddělení přímých plateb od produkce z důvodu zajištění příjmu a větší svobody v rozhodování zemědělců;
2. **odmítá** jakoukoliv diskriminaci při přímých platbách na základě velikosti zemědělského podniku nebo jeho právní formy;
3. **bere na vědomí** stanovisko vlády ČR k legislativním návrhům týkajících se prověrky funkčnosti reformy SZP (Health Check) (Kód Rady 9656/08) uvedené v rámcové pozici ČR pro Parlament ČR k legislativnímu návrhu ES/EU;
4. **žádá vládu**,
 - aby při projednávání tohoto dokumentu v orgánech EU usilovala o nalezení optimální míry modulovaných prostředků z I. do II. pilíře SZP a aby nově zaváděná pravidla byla co nejméně zatížena byrokracií a respektovala specifickou zemědělskou strukturu jednotlivých členských států,
 - aby ho informovala o dalším průběhu projednávání tohoto dokumentu v orgánech Rady;
5. **usnává se** postoupit dokument legislativních návrhů týkajících se prověrky funkčnosti reformy SZP (Health Check) (Kód Rady 9656/08) spolu se svým usnesením a Pozicí ČR pro Parlament ČR k legislativnímu návrhu ES/EU pro informaci zemědělskému výboru.

Rudolf Kufa v. r.
ověřovatel výboru

Josef Šenfeld v. r.
zpravodaj výboru

Petr Krill v. r.
místopředseda výboru